МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

«Затверджую»
Ректор
Львівського національного університету
імені Івана Франка
_____ В.П. Мельник

Освітньо-наукова програма
підготовки доктора філософії
в аспірантурі Львівського національного університету імені Івана Франка
за спеціальністю **033 Філософія**
(освітньо-наукова програма рекомендована до впровадження Вченою радою
Львівського національного університету імені Івана Франка
протокол № 20/5 від 25.05.2016 року)

Галузь науки: **03 Гуманітарні науки**
Обсяг освітньої складової програми: **40 кредитів ЄКТС**
Термін навчання: **чотири роки**
Форма навчання: **денна, вечірня, заочна**

“Погоджено”
Проректор з наукової роботи
Львівського національного університету
імені Івана Франка
_____ Р.Є. Гладишевський

“Погоджено”
Завідувач відділу аспірантури і
докторантури Львівського національного
університету імені Івана Франка
_____ М.М. Дацик

Відповідальні за розробку освітньо-наукової програми:
д-р філос. наук, проф. Мельник В.П.;
д-р філос. наук, проф. Карась А.Ф.;
канд. філос. наук, доц. Рижак Л.В.;
канд. філос. наук, доц. Поляруш Б.Ю.

Ухвалено Вченою радою філософського факультету від « 18 » травня 2016 року.
Протокол № 195/7

Декан філософського факультету Л. В. Рижак

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
підготовки доктора філософії з гуманітарних наук за спеціальністю 033 Філософія

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії поширюється у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Науковий ступінь: **доктор філософії** з галузі знань **03 Гуманітарні науки** за спеціальністю **033 Філософія.**

Освітній рівень: **третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти.**

Нормативний термін навчання: **чотири роки.**

Форма навчання: **денна.**

Виконання освітньо-наукової програми є необхідною умовою успішної академічної підготовки фахівця кваліфікації доктора філософії за спеціальністю філософія.

Програма встановлює:

- нормативний зміст навчання у Львівському національному університеті імені Івана Франка, обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики "доктор філософії" в галузі наук 03 гуманітарні науки зі спеціальності 033 Філософія;
- перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії;
- термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників аспірантури Львівського національного університету імені Івана Франка.

2. Зміст освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма складається з освітньої та наукової складових:

1. Професійна теоретична підготовка, що забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю і яка містить нормативні дисципліни і дисципліни вільного вибору аспіранта, розподілені між такими складовими: глибинні знання зі спеціальності, загальнонаукові компетентності, універсальні навички та мовні компетентності.

2. Науково-дослідницька робота.

3. Підготовка та захист дисертаційної роботи.

Розподіл складових освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та обов'язкового навчального часу за циклами приведено у Таблиці 1.

Таблиця 1

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1	Професійна теоретична підготовка	1200	40
1.1	Нормативні навчальні дисципліни	660	22
1.1.1	Глибинні знання зі спеціальності	210	7
1.1.2	Загальнонаукові компетентності	120	4
1.1.3	Універсальні навички	120	4
1.1.4	Мовні компетентності	210	7
1.2	Дисципліни вибору аспіранта	540	18
1.2.1	Глибинні знання зі спеціальності	270	9
1.2.2	Загальнонаукові компетентності	270	9
2	Науково-дослідна робота	–	–
3	Підготовка та захист дисертаційної роботи	–	–

Нормативний зміст освітньо-наукової програми:

1. Система знань у вигляді переліку дисциплін з мінімальної кількістю навчальних годин/кредитів.

2. Анотації навчальних дисциплін.

3. Присвоєння кваліфікації доктор філософії у галузі гуманітарних наук здійснюється після виконання освітньої складової та захисту дисертаційної роботи.

4. Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

3. Мета і завдання освітньо-наукової програми

Метою освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з філософії є розвиток загальних та фахових компетентностей для забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької діяльності, аналітичної роботи, наукового консультування, а також у науковій роботі.

До основних завдань належать:

- Поглиблення теоретичної загальноуніверситетської та фахової підготовки.
- Підвищення рівня професійної та викладацької майстерності.
- Здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі філософії.
- Розвиток науково-дослідницьких навиків для здійснення самостійних наукових досліджень.
- Розвиток навиків у написанні та оформленні результатів наукових робіт.
- Набуття знань та практичних навиків викладання у вищих навчальних закладах.

4. Система оцінювання

Результати навчальної діяльності аспіранта оцінюють за 100-бальною шкалою. Форми контролю – іспит або залік.

Співвідношення аудиторних годин і годин для самостійної роботи – 0,818.

5. Науково-дослідна робота аспіранта

Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт. Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником (консультантом) та затверджується Вченою радою Університету протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до аспірантури.

6. Педагогічна практика аспіранта

Педагогічну практику аспіранти проходять згідно з планом впродовж другого та третього року навчання в аспірантурі.

7. Програмні компетентності випускників аспірантури

У результаті навчання в аспірантурі здобувач повинен здобути компетентності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, які включають:

– Найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей (Знання та розуміння / Knowledge and understanding).

– Розроблення та реалізація проектів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику, і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем (Застосування знань та розумінь / Applying knowledge and understanding).

– Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей (Формування тверджень / Making judgements).

– Спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності (Комунікативні навики / Communication skills).

– Ініціювання інноваційних комплексних проектів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації. Соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, відповідальність за навчання інших (Навики навчання / Learning skills).

8. Розподіл змісту освітньо-наукової програми та навчальний час за дисциплінами підготовки

Назва дисципліни	Загальний обсяг	
	кредитів	годин
1. НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ		
Філософія у світлі глобальних викликів	3	90
Науковий семінар	4	120
Філософія	4	120
Педагогічна практика	4	120
Іноземна мова за фаховим спрямуванням	7	210
Всього	22	660
2. ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ АСПІРАНТА		
1) Філософія свободи як здійснення громадянського суспільства 2) Філософія історії як теорія цивілізаційного розвитку 3) Практична філософія: її витоки і сучасні особливості 4) Соціальний міф в сучасній культурі 5) Соціальні практики масової культури	3	90
1) Лінгвістичний поворот і семіотика в аспекті філософії «втіленого розуму» 2) Метафізичний дискурс в контексті сучасних переосмислень 3) Ситуація постмодерну в сучасній філософії 4) Семіотичний аналіз в філософсько-культурологічних дослідженнях 5) Ідентичність у філософії Нового часу та її сучасне переосмислення	3	90
1) Філософська антропологія і проблема людини 2) Соціокультурні виміри тілесності 3) Сенс життя як проблема сучасної філософії 4) Актуальні проблеми сучасної філософії культури 5) Культурна антропологія та постколоніальні студії	3	90
1) Педагогіка вищої школи 2) Методологія підготовки наукової публікації	3	90
1) Психологія вищої школи 2) Підготовка науково-інноваційного проекту	3	90
1) Інформаційні технології та програмування 2) Інтелектуальна власність і трансфер технологій 3) Розвиток інновацій та підприємництво	3	90
Всього	18	540
Всього за час навчання	40	1200

9. Анотації дисциплін

Філософія у світлі глобальних викликів

Мета: формування комплексу знань про актуальні проблеми сучасного філософського мислення в аспектах глобальних викликів, що передбачає вміти критично оцінити та висвітлити класичну філософську спадщину і принципово нові форми філософської рефлексії, покликаної до конструювання світової спільноти.

Предмет: головні ідеї та принципи переусвідомлення класичної й зокрема картезіанської філософської парадигми, яке відбувається під впливом «лінгвістичного повороту», семіотики, практичної філософії, інформаційного суспільства та сучасної когнітивної науки.

Зміст дисципліни:

- Визначення ключових викликів перед сучасною філософією в контексті дискусії, висвітленої на 22 та 23 Світових конгресах філософії в 2008 та 2013 роках.
- Семіотичне підґрунтя сучасного філософського дискурсу.
- Філософія перед загрозами нігілізму та цинічного розуму (деструкції раціонального дискурсу).
- Проблема нової свідомості в контексті глобального цивілізаційного розвитку.
- Соціальний капітал і сталий розвиток.
- Співвідношення віртуальної реальності, соціальної дійсності та символічного світу.
- Поняття інформаційного суспільства і суспільства знань.
- Дзеркальні нейрони та емпатія. Філософія як феномен культури й інтерпретація смислів буття.
- Теорія «втіленого розуму» та її вплив на сучасний філософський процес.
- Перспектива громадянської ідентичності та публічно-комунікатичної етики.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на третьому році навчання.

Науковий семінар

Мета: вироблення методологічних навичок та наративної форми подання власних здобутків в системі наукового дослідження: формулювання робочої гіпотези, провідних проблем дослідження і методологічного кола їхнього розв'язання; чіткість у визначенні об'єкта, предмета та завдань дослідження, несуперечливість та повнота обґрунтування висунутих тез і досягнутих результатів.

Предмет: визначення вичерпних бібліографічних джерел з обраної тематики дослідження, представлення у формі дискусії головних концепцій з обраної проблематики, підготовка наукової доповіді та її аргументована презентація, обґрунтування новизни власного дослідження та його практичного значення, навички ведення наукової дискусії та представлення авторської концепції.

Місце дисципліни в структурі курсу: аспірант вивчає на першому, другому, третьому, четвертому році навчання.

Філософія

Мета: формування комплексу знань про головні особливості філософського та інтелектуального процесу в XX – початку XXI століть в їхньому зв'язку з сучасним цивілізаційним, соціальним, культурним і науковим поступом.

Предмет: світоглядне, духовно-практичне, морально-етичне й теоретичне відношення людини до реальності та головні інтелектуальні чинники її перетворення й суб'єктивного преображення особи.

Зміст курсу:

- Виникнення філософії та її актуальність: світогляд, філософія, метафізика і наука. Глобальні виклики перед розумом і філософією.
- Лінгвістичний поворот, витоки аналітичної філософії та її сучасний стан.
- Позитивістська та екзистенційна традиції в сучасній філософії як парадигмальне виявлення саєнтизму та антисайєнтизму.
- Метафізика та онтологія в аспекті некласичної філософії

- Природа знання, джерела його істинності та межі наукового пізнання.
- Проблематика розуму і свідомості та її осягнення у феноменології й герменевтиці.
- Класична, некласична й постнекласична моделі розвитку науки.
- Філософська антропологія і проблема людини.
- Соціальна філософія та філософія історії й культури.
- Ситуація постмодернізму в сучасній філософії та її семіотичне обумовленість.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на першому році навчання.

Іноземна мова за фаховим спрямуванням

Мета: формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами; оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.

Предмет: обсяг лексики та граматики іноземної мови, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержати необхідну професійну інформацію з іноземних видань; навчання, розвиток та удосконалення різних видів мовленнєвої діяльності, аудіювання, говоріння, діалогічного мовлення, читання, письма та перекладу.

Зміст курсу:

- теоретичні засади нормативності іноземної мови;
- набуття навичок практичного володіння іноземною мовою різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами;
- одержування новітньої фахової інформації через іноземні джерела;
- переклад з іноземної мови на рідну філософських, наукових текстів ;
- реферування та анотування суспільно-політичної та загальноекономічної літератури рідною та іноземною мовами.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на першому році навчання.

Філософія свободи як здійснення громадянського суспільства

Мета: Вивчити ґенезу та розвиток філософії і соціальної практики громадянського суспільства крізь призму трансформації уявлень про індивідуальну та колективну (громадську) свободу; визначити ментальні та соціально-політичні передумови формування громадянського цивілізаційного процесу в Західноєвропейській філософії та правовій культурі; розкрити іманентний взаємозв’язок між філософією громадянського суспільства та демократичним урядуванням.

Предмет: свобода як філософська ідея та креативний феномен приватного і публічного розвитку людини і суспільства в Західній цивілізації в її зв'язку з правами людини, громадянина і демократичного соціального устрою. Засвоєння фундаментального знання, яке допоможе розуміти теоретичні та соціальні суперечності між необхідністю і свободою, що є іманентними для сучасного цивілізаційного розвитку.

Зміст:

- визначення інтерпретативних відмінностей щодо філософських підходів у координатах:свободи – необхідності, свободи волі – самоволі та свободи й відповідальності;
- критичне освоєння історико-філософської спадщини в аспекті ознайомлення з найвагомішими концепціями свободи упродовж інтелектуального і цивілізаційного розвитку людства;
- формуванням філософії природного права як такого, що випливає з визнання онтології свободи людини;

- засвоєння тези, яка полягає в тому, що індивідуальна свобода не є чимось таким, що дається людині сама по собі в суспільстві і є гарантованою поза особистими зусиллями;
- виявити в історико-філософському процесі інтелектуальну тенденцію, в якій свобода тлумачиться через потреби формування громадянського суспільства як опозиції до авторитарних, деспотичних і тоталітарних політичних концепцій та режимів;
- розкрити процес формування громадянського суспільства крізь семіотичну призму конституювання трьох дискурсивно-етичних практик: свободи-автентичності, патерналізму-клієнтизму та нігілізму й анархії;
- обґрунтувати поняття громадянської ідентичності в аспекті формування поняття національної легітимності та його цивілізаційної обмеженості;
- з'ясувати концептуальні й практичні особливості взаємовідношення прав людини-громадянської свободи-демократії-націоналізму;
- Визначити етичний зміст громадянської ідентичності.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Філософія історії як теорія цивілізаційного розвитку

Мета: здобуття знань з історії та теорії філософії історії, їх основних понять і методологічних принципів, оволодіння класичними і сучасними теоріями та методами; критичне розуміння класичних теорій філософії історії XVIII- XXI ст.

Предмет: дослідження в межах поєднання історичного та теоретичного підходів становлення сучасних концепцій філософії історії як теорій цивілізаційного розвитку.

Зміст курсу:

- Основні риси постструктуралістської філософії історії. Філософія історії Г.Вайта «Метаісторія: історична уява в XIX ст.» Лінгвістична наративна філософія історії. Текст як мовне явище і об'єктивна реальність. Співвідношення історичної реальності і реальності тексту історичного наративу. Сюжет, пояснення і ідеологічні дослідження.
- Деконструктивізм у філософії історії Репресивний характер старої парадигми творення історичного тексту. Деконструктивісти і неможливість правильної інтерпретації історичного тексту. Келнер про чуття історичної ідентичності та про іманентну відносність і помилковість будь-якого тексту.
- Аналітична філософія історії США Аналітична філософія історії в 60-70х рр. Дослідження наративу, історичного дискурсу як наукова дисципліна. А.Данто як дослідник історичного наративу. М.Мандельбаум: наратив – доксографія.
- Філософія історія «нової» історії США. Нова історія: необхідність уяви в філософсько-історичному аналізі; нова історія та міждисциплінарність. Дж.Робінсон «Нова історія». Нова історія як історія тих, хто завжди мовчав. Нова історія як етап сходження філософії історії США до лінгвістичного дослідження історії.
- Філософія історії в сучасній філософській традиції України. Українська історіософія від М.Грушевського, В.Липинського до М.Хвильового. Історіософія Ю. В. Павленко в контексті А. Тойнбі, О. Шпенґлера та К. Ясперса.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання

Практична філософія: її витоки і сучасні особливості

Мета: ознайомлення аспірантів із історією і сучасним станом західної філософії в аспекті практичної проблематики і віднайдення релевантної для кожної відповідної наукової дисципліни постановки питань щодо антропологічних, морально-етичних і аксіологічних перспектив

Предмет: практична філософія на Заході в її історичному і систематичному вимірах

Зміст:

- ключові підходи й концепції сучасного філософського знання у сфері практичної філософії;
- ґенеза й становлення «другої філософії» починаючи з європейської античності і до сучасності;

- розуміння специфіки відмінностей між англосаксонською та континентально-європейською моделями практичного філософування;
- взаємодія – передовсім в етичному вимірі - між практичною філософією та фізичними, біологічно-медичними та будь-якими іншими науковими дослідженнями;
- основні тенденції міждисциплінарної взаємодії в вимірі осягнення загальних і конкретних проблем практичної філософії.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання

Соціальний міф в сучасній культурі

Мета: ознайомити аспірантів з існуючими підходами до міфу, специфікою існування та розвитком міфологічних систем в європейській культурі, особливостями функціонування міфів в сучасному суспільстві; ознайомити з характерними рисами міфологічного мислення, головними способами маніпуляції масовою свідомістю засобом соціального міфу; навчити вільно оперувати теоретичними аспектами міфу та широким фактологічним матеріалом.

Предмет: соціальний міф як соціокультурний феномен у сучасних філософських дослідженнях

Зміст курсу:

- Соціальний міф як предмет вивчення соціальної міфології.
- Теорії соціального міфу
- Соціальний міф та проблема свободи.
- Ідеологія як сфера творення та застосування соціального міфу.
- Основні засади національного міфотворення.
- Міфологія тоталітарного суспільства.
- Міфи демократичного способу життя.
- Соціальний міф в науці, мистецтві, повсякденній дійсності.
- Засоби розповсюдження соціального міфу на сучасному етапі.

Місце дисципліни в системі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Соціальні практики масової культури

Мета: Ознайомлення з особливостями становлення, розвитку та функціонування масової культури, представлення сучасних поглядів на сутність, структуру та функції масової культури, подати її морфологічну модель; характеристика головних форм та соціальних практик масової культури, джерел і чинників розвитку сучасної масової культури та особливостей соціокультурної динаміки початку XXI ст.

Предмет: головні форми соціальних практик масової культури, їх вияви в сьогоденні та осмислення цих форм у філософській літературі

Зміст курсу:

- Сучасні підходи до вивчення масової культури.
- Масова культура як феномен масового суспільства
- Форми масової культури
- Масове мистецтво
- Масова культура і засоби масової комунікації
- Трансформація масової культури в постмодерну добу.

Місце дисципліни в системі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Лінгвістичний поворот і семіотика в аспекті філософії «втіленого розуму»

Мета: формування теоретичних знань щодо передумов і наслідків «лінгвістичного повороту» та семіотичного внеску в філософію XX століття, а також засвоєння комплексу практичних вмінь аналізувати семіологічну й семіотичну моделі знаків та знакових систем, визначати типи й модуси знакової репрезентації реальності.

Предмет: передумови «лінгвістичного повороту» на тлі кризи метафізичної філософії й критика картезіанської парадигми протиставлення духу і тіла та розуму і культури; мова як

знакове і структурне опосередкування між людиною і буттям: від семіології і семіотики до постмодерністських студій; когнітивні науки як підстава філософії «втіленого розуму».

Зміст курсу:

- Філософські витоки «лінгвістичного повороту» в аспекті переусвідомлення картезіанства.
- Мова як знакове і структурне опосередкування між розумом і буттям. Природа формальної та повсякденної мови (Л. Вітґенштайн, «Віденське коло», Львівсько-Варшавська школа, Дж. Остін, Ґ. Райл).
- Лінгвістична філософія Ф. де Сосюра з погляду на її головні концепти та принципи.
- Семіологія, семіотика й постмодерністичні семіотичні студії.
- Мова, ментальність, мозок. Мова як спосіб соціальної комунікації, мислення, розуміння й моделювання дійсності.
- Концепція генеративної лінгвістики Н. Чомського та її критика в теорії Дж. Лейкофа.
- Когнітивна лінгвістика й ідея втіленого розуму.
- Від еволюції до семіозу, від природи людини – до ідеї людини.

Місце дисципліни в структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Метафізичний дискурс в контексті сучасних переосмислень

Мета: відмінності категоріального апарату, ідеалів класичного та постнекласичного метафізичного дискурсів; необхідність подолання метафізики у контексті сучасної доби; специфіка методології деконструктивізму задіяну щодо метафізики; місце метафізики в системі сучасного філософського знання.

Предмет: особливості класичної та постнекласичної метафізичної моделі в контексті сучасних переосмислень.

Зміст курсу:

- критичне засвоєння філософської літератури;
- оперування категоріальним апаратом філософії загалом, та метафізики зокрема;
- проведення компаративного аналізу класичного та постнекласичного метафізичного дискурсів;
- застосування методології деконструктивізму;
- апористичний метод формулювання філософських проблем
- специфіка формування навиків деконструктивної методології;

Ситуація постмодерну в сучасній філософії

Мета: Навчальний спецкурс присвячений академічному ознайомленню з новітнім явищем - постмодернізмом в історії культури, соціальності, творчості й повсякдення та його аналізу в контексті сучасних підходів у гуманістиці та парадигмі “некласичного” знання.

Предмет: Висвітлити історичні, соціальні, культурно-естетичні та ідейно-політичні передумови становлення й поширення постмодерного світогляду людської думки та уяви в історії саме Західної цивілізації XX століття. Навчити підходів та методик тлумачення постмодерністських витоків, аргументованої інтерпретації й відчитування закладених в них смислів. На прикладі теоретичного текстового доробку провідних постатей постмодернізму (філософів, культурологів, мистецтвознавців, режисерів, драматургів, соціологів, антропологів та ін.) вивчити оригінальні риси постмодерністського світорозуміння та їх взаємозв'язки з іншими ознаками сучасності.

Зміст:

- основні поняття й терміни постмодерністського словника;
- науково-філософські, історично-соціальні та культурно-мистецькі витоки постмодернізму;
- філософські та культурознавчі особливості постмодерністського світогляду;
- провідні напрями та концепції постмодерністської філософії та культури;
- культурно-семіотичні змісти постмодерністської «картини світу»
- специфіку міждисциплінарного підходу у сучасній філософській гуманітаристиці

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Семіотичний аналіз в філософсько-культурологічних дослідженнях

Мета: ознайомити здобувачів з особливостями семіотичного дослідження культури, специфікою існування культури як знакової системи, головними напрямами семіотики культури; навчити вільно оперувати семіотичними категоріями та термінами, уміти їх застосовувати при семіотичному аналізі культурних явищ.

Предмет: принципи та методи семіотичного аналізу, їх застосування в дослідженнях антропологічних проблем та явищ культури

Зміст курсу:

- Семіотика як галузь філософського знання. Особливості досліджень з семіотики культури.
- Культура як знакова система.
- Система мов культури.
- Культура як текст, а також механізм творення текстів, їх збереження та трансляції
- Семіотика мистецтва (кіно, танець, музика, живопис архітектура, художня література).
- Семіотика повсякденності як система мов повсякденної культури.

Місце дисципліни в системі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Ідентичність у філософії Нового часу та її сучасне переосмислення

Мета: базується на висвітленні й аналізі базових соціально-історичних передумов та культурно-духовних основ формування колективної та індивідуальної форм ідентичностей на сучасному цивілізаційному етапі.

Предмет: Провести системний огляд особливостей класичного й новітнього розуміння категорії ідентичності у гуманітарних дисциплінах (соціології, психології, культурній антропології, семіотиці, мовознавстві). Розглянути природознавчі, релігійно-теологічні та біоетичні аспекти функціонування даного поняття в умовах технологізації знання й довкілля, глобалізму й секуляризації. Здійснити порівняльний аналіз вибраних концепцій та підходів, які використовуються в актуальних міждисциплінарних аналізах спільноти та її конституюючих форм — етнічної, регіональної, національної, культурної, громадянської. Окрему увагу присвятити історіософським та культурознавчим змістам ідентичності особи та спільноти, які відображають ціннісні, нормативні, символічні й ментально-психічні орієнтири їх буття. На прикладі "українського" контексту окреслити основні тенденції трансформації української колективної ідентичності в історії, зокрема у призмі імперської та постколоніальної самоідентифікацій.

Вимоги до знань та умінь студентів:

Зміст:

- розрізняти індивідуалізуючі моделі "буття собою" у контексті Модерну й
- Постмодерну;
- аналізувати феномени "багатоетнічності" та етноцентризму в умовах
- мультикультуралізму;
- інтерпретувати особливості "автентичного самоздійснення" спільноти та особи на
- прикладі українського контексту в історичній ретроспективі та сучасності;
- прослідковувати вектори конструювання "колективної свідомості" у колоніальній та
- постколоніальній "картинах світу";
- аналізувати етичні та політичні змісти ідейно-національної секуляризації;
- характеризувати специфіку

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Філософська антропологія і проблема людини

Мета курсу: оволодіння студентами змістом проблематики філософської антропології як розділу теоретичної філософії на основі ґрунтовного вивчення джерельної та

монографічної літератури та власної філософсько-орієнтованої рефлексії.

Предмет: вчення про людину в добу античності, середньовіччя, Відродження, нового і новітнього часів; екзистенціалістсько-персоналістична антропологія ХХ ст.; філософська антропологія ХХ ст.; східна антропологія; сутність людини; біо-соціо-культурна та духовна складові людського існування; проблема свободи і необхідності; проблема життя, смерті і безсмертя; проблема сенсу життяч людини; "Я і інший" (Проблеми міжособистісного спілкування); проблема особистості; духовні проблеми людського буття.

Зміст курсу:

- проблеми філософської антропології як філософської рефлексії з питань сутності, життя, становлення і сенсу життя людини, суперечливий характер відносин людини і світу;
- місце і роль антропологічної проблематики в історії світової філософії;
- філософські проблеми буття людини, питання онтології людини як діалектики її сутності та існування; загальний зміст екзистенціальної проблематики;
- світоглядні проблеми ґенези природи і світу людини;
- сутність духовного світу і духовної культури особистості;
- проблеми етики соціальної відповідальності як вищої норми гуманістичного світовідношення людини.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Соціокультурні виміри тілесності

Мета: комплексний аналіз проблеми співвідношення тілесного і соціального в людині і в суспільстві в історичній ретроспективі та сучасному суспільстві

Предмет курсу: особливості співвідношення тілесності й соціальності в людині і суспільстві, характерні для минулих епох і сьогодення.

Зміст курсу:

- особливості співвідношення тілесності і соціальності, характерні для періоду формування людини та суспільства;
- специфіка уявлень про співвідношення тілесності і соціальності в історичній ретроспективі, реконструювати конкретно-історичні умови, в яких формувалися ті або інші уявлення;
- розробка методології дослідження у вигляді принципово нової концептуальної схеми співвідношення тілесності і соціальності, а також конкретизацію понять із використанням багатомірного підходу;
- аналіз концепції співвідношення тілесності і соціальності, що сформувалися в історії філософії, виявити новизну ідей, характерну для філософії тієї чи іншої епохи, простежити еволюцію ідей в їхній генетичній єдності;
- основні підходи до проблеми співвідношення тілесності і соціальності в сучасній філософії;

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Сенс життя як проблема сучасної філософії

Мета курсу: поглиблене осмислення сутності сенсу життя як проблеми сучасної філософії, завдань і функцій філософії, здобуття знань з історії розвитку зарубіжних та вітчизняних філософських учень.

Предмет курсу: особливості формування дискурсу сенсо-розуміння в контексті плинного та змінного буття; особливості формування сенсо-розуміння у добу глобалізації.

Зміст курсу:

- розрізнення класичної та постнекласичної моделі сенсо-розуміння;
- категоріальний апарат дискурсу сенсо-розуміння;
- значення смислоконституюючої діяльності як буттєвого опертя;
- особливості формування дискурсу сенсо-розуміння в контексті плинного та змінного буття;

- особливості формування сенсо-розуміння у добу глобалізації.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Актуальні проблеми сучасної філософії культури

Мета: ознайомити з сучасними підходами до вивчення природи, сутності та функцій культури, особливостями формування культурної специфіки у сьогоденні, специфікою існування та розвитком міфологічних систем в європейській культурі; навчити вільно оперувати сучасними теоретичними концепціями культури, аналізувати культурні явища та феномени, виділяти окремі аспекти розвитку культур та співвідносити їх із цілісним баченням культури.

Предмет: сучасні філософські теорії культури та проблеми соціокультурної реальності, що в них досліджуються.

Зміст курсу:

- Головні напрями дослідження культури в сучасній філософії
- Постмодернізм та постпостмодернізм в філософії і культурі
- Медіакультура як галузь філософських досліджень
- Концепція культурних потоків
- Інформаційне суспільство в філософсько-культурологічних концепціях
- Проблема збереження культурного різноманіття в епоху глобалізації.
- Біофілософія та культура: новий погляд на людину в культурному процесі
- Поняття гендеру та його осмислення у сучасних філософсько-культурологічних дослідженнях.

Місце дисципліни в системі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Культурна антропологія та постколоніальні студії

Мета: розкриття основних, найбільш характерних проблем сучасних культурно-антропологічних досліджень, в межах постколоніального дискурсу; ознайомлення з головними теоріями постклоніалізму, їх представниками та особливостями антропологічних досліджень;розгляд проблеми людини в дослідженнях постімперської ситуації на пострадянському просторі. Вивчення проблем людини в постколоніальних студіях щодо аналізу української культури.

Предмет: культурна та антропологічна проблематика в постколоніальному та посттоталітарному дискурсі.

Зміст курсу:

- Постколоніалізм як галузь досліджень
- Культура як об’єкт дослідження в постколоніальній теорії.
- Проблеми людини в постколоніальній теорії.
- Культурний колоніалізм
- Постколоніалізм та посттоталітаризм.
- Проблема колективної пам’яті в контексті формування постколоніальної ідентичності.
- Транснаціоналізм та проблема міграції.

Місце дисципліни в системі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Педагогіка вищої школи

Мета: дослідження закономірностей розвитку освіти, навчання і виховання студентської молоді, її наукової і професійної підготовки відповідно до вимог суспільства і розроблення на цій основі підходів щодо вдосконалення процесу підготовки кваліфікованих спеціалістів.

Предмет: функціонування та ефективність педагогічного процесу у вищому навчальному закладі; педагогічна діяльність науково-педагогічних працівників; педагогічні закономірності формування й розвитку особистості студента; процес вищої освіти і самоосвіти; навчання у вищому навчальному закладі; виховання і самовиховання студентів;

моральну і психологічну підготовку; форми, методи і педагогічні технології у вищому навчальному закладі;

Зміст курсу:

- методологічні і теоретичні засади педагогічного процесу у вищій школі на сучасному етапі розвитку науки і людства;
- вивчення сутності, особливостей і закономірностей педагогічного процесу та його складових: навчання, виховання, морально-психічної і психологічної підготовки, розвитку, самовиховання й самоосвіти відповідно до вимог Болонського процесу;
- розроблення методичних систем та окремих методів соціалізації і професійної підготовки майбутніх фахівців, їхнього виховання й розвитку;
- розроблення й конкретизація принципів навчання та виховання студентів (слухачів), їхньої професійної, морально-психічної і психологічної підготовки відповідно до змін, які відбуваються в житті суспільства, ринкової економіки та ін.;
- виявлення та обґрунтування умов успішної реалізації вимог принципів навчання й виховання для діяльності в різних сферах;
- визначення шляхів удосконалення й розвитку організаційних форм навчально-виховної роботи, підвищення ефективності різних способів контролю, оцінки навчально-виховного процесу, рівнів підготовленості студентів і груп;
- прогнозування розвитку педагогічного процесу залежно від перспектив науки і потреб суспільства;
- розроблення нових підходів, принципів, форм і методів професійної, морально-психічної й психологічної підготовки студентів (слухачів) та різних соціальних груп до діяльності в умовах конкуренції;
- пошук шляхів, прийомів, способів і засобів активізації пізнавальної діяльності студентів (слухачів), скорочення часу на їхнє ефективне та якісне професійне навчання;

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Методологія підготовки наукової публікації

Мета: здобуття необхідних знань і практичних навичок, які дозволять аспіранту в ході виконання дисертаційної роботи готувати до друку в міжнародних і вітчизняних фахових періодичних виданнях результати експериментальних досліджень з метою ознайомлення з отриманими результатами інших науковців, які працюють у відповідних напрямках; проводити апробацію результатів дисертаційної роботи на міжнародних і вітчизняних наукових конференціях.

Предмет: основні засади підготовки наукових публікацій, науковометричні бази фахових видань, види наукових публікацій, структура наукової статті, правила оформлення наукової публікації згідно з вимогами наукових видань.

Зміст курсу:

- Структура наукової публікації (наукова стаття, тези і матеріали конференції, патент, монографія).
- Науковометричні бази фахових видань. Рейтинг наукових журналів. Імпакт-фактор журналу. Індекс науковця.
- Критичний аналіз наукової літератури з сучасних напрямків дослідження. Використання літературних і довідникових джерел для аналізу наукових гіпотез, експериментальних результатів та інформаційного поля об’єкта дослідження.
- Оформлення тез і матеріалів наукової конференції.
- Логіка побудови та правила оформлення наукової статті, її підготовка до опублікування.
- Визначення методології та вибір методів обґрунтування дисертаційного дослідження.
- Архітектоніка дисертаційної роботи, її структурні особливості у зв’язку з науковою логікою та методами обґрунтування.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Психологія вищої школи

Мета: на основі оволодіння основними теоретичними поняттями поглиблювати знання магістрантів про психологічну сутність, особливості та сучасні технології навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі; розвивати психологічну спостережливість, творчий підхід до рішення конкретних психолого-педагогічних ситуацій; формувати початкові вміння організації навчально-виховного процесу у вищій школі; виховувати професійно значущі якості особистості.

Предмет: особистість викладача та студента в їхній розвивальній педагогічній взаємодії; досліджується роль «особистісного чинника» при впровадженні інноваційних технологій навчання та виховання у ВНЗ, психологічні умови і механізми становлення особистості майбутнього фахівця.

Зміст курсу:

- Інтеграція і систематизація набутих у процесі професійного навчання знань про психологічні передумови підвищення якості вищої освіти.
- Опанування знань про психологічні особливості студентського періоду життя людини та усвідомлення закономірностей професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців.
- Формування професійного мислення студентів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої науково-педагогічної діяльності.
- Сприяння професійному самовизначенню і набуття студентами професійно-педагогічної ідентичності через усвідомлення психологічних особливостей науково-педагогічної діяльності та передумов її опанування.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Підготовка науково-інноваційного проекту

Мета: формування практичних навичок, які дозволять підготувати науково-інноваційний проект: вміння викласти короткий зміст проекту, описати проблематику дослідження із зазначенням об'єкту та предмету дослідження, проаналізувати стан дослідження проблеми і тематики, сформулювати мету, основні завдання проекту, обґрунтувати актуальність виконання завдань, визначити підходи, методи та засоби виконання проекту, спрогнозувати результати виконання проекту, їхню наукову новизну та практичну цінність.

Предмет: запит на фінансування науково-інноваційного проекту, формулювання проблематики, об'єкту, предмету та мети дослідження, аналіз відомостей про стан дослідження за обраною тематикою, прогнозування наукової новизни та практичної цінності очікуваних результатів.

Зміст курсу:

- Анотація – короткий зміст проекту.
- Проблематика дослідження – проблема, на вирішення якої спрямовано проект, об'єкт і предмет дослідження.
- Стан досліджень проблеми і тематики.
- Мета ідеї та робочі гіпотези проекту, основні завдання та їхня актуальність.
- Підхід, його новизна, методи, засоби та особливості досліджень за проектом.
- Очікувані результати виконання проекту та їхня наукова новизна.
- Практична цінність для економіки та суспільства.
- Доробок та досвід авторів за тематикою проекту.
- Етапи виконання проекту – план проведення робіт, зміст етапів виконання, очікувані результати за кожним етапом, звітна документація.
- Фінансове обґрунтування витрат для виконання проекту.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Інформаційні технології та програмування
Мета: знання з сучасних інформаційних комп'ютерних технологій та відповідного програмного забезпечення; вивчення інформаційних комп'ютерних технологій, що використовуються у наукових дослідженнях.
Предмет: інформаційні комп'ютерні технології та окремі програмні засоби та комплекси, що використовуються у наукових дослідженнях і розрахунках у галузі гуманітарних наук та освіті.
Зміст курсу:

- Математична статистика та обробка даних експерименту, комп'ютерне моделювання;
- Створення презентації в MS PowerPoint; представлення результатів досліджень в презентації;
- Навички пошуку інформації в глобальній мережі Інтернет, створення гіпертекстових сторінок тощо;
- Аналіз відомих методів побудови алгоритму та визначення найоптимальніших з них для розв'язування конкретної задачі;
- Тестування складених алгоритмів;
- Робота з інтегрованим середовищем програмування;
- Техніки програмування.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Інтелектуальна власність і трансфер технологій
Мета: опанування теоретичних та практичних питань та позицій щодо правового інституту інтелектуальної власності та вивчення правового регулювання і позицій судової практики щодо особливостей розгляду судових справ цієї категорії.
Предмет: вивчення теоретичних засад формування законодавчої бази, що регулює інтелектуальної власності, аналіз колізій та прогалин чинного законодавства, дослідження судової практики та досвіду зарубіжних країн.
Зміст курсу:

- джерела правового регулювання відносин інтелектуальної власності та роль судової практики;
- суб'єкти права інтелектуальної власності, об'єкти права інтелектуальної власності; зміст особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності; основні засади авторського права і суміжних прав;
- основні засади права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок (патентне право);
- загальні положення про правові засоби індивідуалізації товарів, робіт, послуг (комерційне найменування, торговельна марка, географічне зазначення походження товару);
- загальна характеристика права інтелектуальної власності на інші об'єкти інтелектуальної власності (наукове відкриття, комерційна таємниця, сорти рослин, породи тварин, компонування інтегральної мікросхеми, раціоналізаторська пропозиція);

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

Розвиток інновацій та підприємництво
Мета: формування системи знань з управління інноваційною діяльністю, визначення стратегії і тактики інноваційного забезпечення суб'єктів господарювання.
Предмет: теорія і практика управління інноваціями на підприємстві, опанувати стратегію і тактику інноваційного забезпечення підприємства, знаходження оптимальних інноваційних рішень; процес, в ході якого наукова ідея доводиться до стадії практичного використання і

починає давати економічний ефект, тобто набуває економічного змісту, а його результат (нововведення) доведене до стадії комерційного використання і одержання ознак ринку.

Зміст курсу:

- Підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання, суб'єкти бізнесу. Підприємницький, споживчий, трудовий і державний бізнес. Принципи і умови організації підприємницького бізнесу.
- Необхідність державного регулювання бізнесу. Механізм регулювання бізнесу. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Державна підтримка розвитку бізнесу на Україні.
- Процес планування та проектування нової продукції. Функціонально-вартісний аналіз. Методи вироблення нової ідеї. Методи творчого вирішення проблем. Характерні особливості методів творчого вирішення проблем.
- Корпоративні інноваційні підприємства та їх значення в сучасному процесі глобалізації світового ринку технологій.

Місце дисципліни у структурі курсу: аспірант вивчає на другому році навчання.

10. Графік виконання аспірантом індивідуального плану науково-дослідницької роботи

Рік навчання	Робота над дисертацією	Публікація статей	Участь в конференціях
Перший рік			
1 семестр	Робота з першоджерелами за темою дисертації. Вибір методів експериментальних досліджень.	–	–
2 семестр	Оптимізація методів експериментальних досліджень	1	1
Другий рік			
3 семестр	Оформлення літературного огляду. Проведення експериментальних досліджень	–	–
4 семестр	Проведення експериментальних досліджень	1	2
Третій рік			
5 семестр	Проведення експериментальних досліджень	–	–
6 семестр	Узагальнення результатів експериментальних досліджень.	1	2
Четвертий рік			
7 семестр	Формулювання висновків і узагальнень.	2	–
8 семестр	Оформлення дисертаційної роботи. Подання до захисту. Захист.	–	–